

morborum cause veniunt. Fatetur quoque; Auerroes sensationes aliquas exerceri in cerebro, quod quid aliud est quam fieri. Itaque; quum hic quaeramus non quid à corde, aut cerebro proueniat, sed quid in illis fiat, non possunt hæ partes esse, in quibus fiant vigilia, & somnus, siue calor, siue facultas sensifica sit, quæ illa faciat: enim passionibus eius sunt, quod illas recipit, ut ipse quoque; Aristoteles testatur, nempe motum esse in re, quæ mouetur, patitur, recipitque; non autem in eo, quod mouet, agit, mittitque; in aliud suam vim. Nec mirum profecto, quandoquidem passionibus sunt subiecti, dicunturque; in eo esse, & fieri, non autem agentis: & ob id negat Arist. in Topicis somnum esse vinculum sensuum, quod in sensibus non sit. Errarunt igitur illi (meo quidem iudicio) quod quaerentes locum ubi somnus, & vigilia fiant, partem docuerunt, à qua mittitur, quod somni est causa: nam utrumque est totius animalis affectio, non cordis aut cerebri, non caloris, nec facultatis alicuius: si quidem animal ipsum, non vna dumtaxat illius pars, vigilare, & dormire dicitur: quoniam vniuersum animal per somnum non sentit, per vigiliam autem sentit: tanquam in toto animali somnus, sit, & vigilia, sintque; illius hæ passionibus. Quomodo enim alioqui diceretur ipsum vigilare, & dormire, si in cerebro, aut corde duntaxat somnus, & vigilia forent: quomodo diceretur sensus fieri in animali, aut non fieri, & in internis, externisque; partibus exerceri, si totus est in somno, & vigilia in vna tantum illius. Nam & ipse Aristoteles somnum, & vigiliam non animæ, aut corporis propriam, sed communem, totiusque; animalis affectionem esse pronunciat, ut mirum sit illum postea hæc constituere passionibus primi sensorij. nec credere quidem oportet: ad hoc illa primo, & præcipue pertinere: animali verò secundario conuenire: nam si eo auctore hæc non sunt passionibus sensus, eo quod in sensu non sint, non erunt etiam illius partis passionibus, ubi huiusmodi residet facultas. Si enim cerebrum, aut cor considerentur ut partes, nulla facultate sensitiua præditæ, ad illas non pertinebunt somnus & vigilia: si verò ponantur esse sensus fontes, huius ratione continget illis, ut locus sint somni & vigiliæ: id quod nequit alia ratione contingere, nisi quod hæc sint affectionibus sensus, utpotè cuius ratione fiat, ut hæc partes sedes sint, & loci huiusmodi affectionibus. At ut diximus Arist. negat somnum, & vigiliam sensus passionibus esse. Adde quod intelligi nequeat, quo modo secundario animali hæc conueniant: mirum enim est si dicamus animal dormire, aut vigilare, eo quod primo cerebrum, vel cor vigilent, aut dormiant: quis enim est ut diximus tam ineptus, qui dicat has partes vigilare, aut dormire? Ex quibus iam patere puto somnum, & vigiliam nec communis sensus nec caloris passionibus esse, etsi ab illis utrumque fiat: sed ipsius animalis: & propterea non in corde fieri, aut in cerebro, sed in vniuerso animali. Atque; hæc Aristotelis & Galeni opinionem, quæ nititur eodem principio, quod est somnum esse communis sensus, & loci ubi hic est, & vnde oritur, passionibus refellunt, verum Galenus aliud etiam principium in hæc sequi videtur, dum ex remedijs probare nititur, in cerebro somnum fieri: nam in ea parte asserat oportet somnum fieri: in qua impedi-
 menta nascuntur, quæ prohibent ferri ad sensoria, quod vigiliam facit. Quod quidem fundamentum pariter falsum ostenditur, absurdum enim est in eo loco ponere sensuum quietem, & cessationem fieri, ubi agentis vis sistitur: quandoquidem ut antea diximus, insensibilitates sunt partim, quæ non sentiunt, ut actiones, & passionibus partium, quæ agunt & patiuntur. Quod si Galeni rationem admittamus nempe somnum fieri in ea parte, cui quam adhibentur remedijs excitatur animal, contingit profecto, non semper in cerebro, sed aliquando in corde, aliquando in venis, imo in ipso ventriculo illa fieri. Nam quando ob ardentem calorem cordis in febribus vigilia nascitur, somnum certè conciliant potentissimè remedijs refrigerantia, quæ cordi adhibentur. In affectibus verò frigidis cordis, qualia sunt venena, quæ illius calorem extinguunt, multo magis proderunt, ad soporem tollendum, restituendosque sensus, quæ cordi adhibentur calefacientia, quam quæ cerebro applicantur. Quando verò ob inedia sensus desinant agere, oriturque; somnus, cibus vigiliam pariet, non si quid aliud cerebro admoueat, quoniam consumpta est calidi innati substantia, quæ regeneratione, & reparatione eget, si aptum fieri debet sensorijs, & reliquis partibus instrumentum, quod si vniuersæ venæ, & arteriæ, quæ in corporis sunt habitu, refrigeratæ sunt, ac caloris motu cessante, sensus pariter, sociati coguntur, proderunt auxilia, quæ vniuerso corpori calorem adijciunt. Vbi autem ex labore nascitur somnus, frustra tentabis eum discutere præsidijs, quæ alicui parti adhibeantur: quippe cum eo casu quiete opus sit per quam calor sparsus, & dissolutus in partibus internis, colligitur, reficitur, augeturque; ex materia, quæ illis in locis reperiri solet: tunc autem profunt quæ admouentur capiti, in soporosis affectibus, quando in cerebro est obstructio, vel compressio ventriculorum cerebri, vel frigus, quod densat, astringitque; aut aliquid aliud quod prohibet natium calidum ferri ad sensoria. Ex quo quidem patet, quantum aberrant, qui in in omni sopore & vigilandi, nec non dormiendi impotentia succurrere nituntur remedijs capiti admotis, quandoquidem (ut diximus) ob caloris præsentiam, & absentiam somnus & vigilia fiunt, non vna autem est ratio, non vnus locus, qui causa sit motus, præsentia, & absentia huius caloris. Atque hæc quidem sufficiant de loco in quo sit somnus, & uigilia, quantum nos assequi possumus.

F I N I S.